

301-91

# NAŠE ŘEČ

ČASOPIS ÚSTAVU PRO JAZYK ČESKÝ  
ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD

Vedoucí redaktor: dr. JIŘÍ KRAUS, DrSc.  
Výkonná redaktorka: dr. IVANA SVOBODOVÁ

ROČNÍK SEDMDESÁTÝ ČTVRTÝ  
NAKLADATELSTVÍ ACADEMIA

PRAHA 1991

## O B S A H

## ČLÁNKY

|  |     |
|--|-----|
| Hausenblas Karel, O kulturu řeči . . . . .   | 113 |
| Hausenblas Ondřej, Úloha subjektivního vidění skutečnosti<br>při volbě jazykových prostředků . . . . .     | 192 |
| Hlavsová Jaroslava, Období rozvoje české dialektologie<br>v letech 1895—1945 (Část 1.) . . . . .           | 85  |
| Hlavsová Jaroslava, Období rozvoje české dialektologie<br>v letech 1895—1945 (Část 2.) . . . . .           | 132 |
| Hlavsová Jaroslava, Období rozvoje české dialektologie<br>v letech 1895—1945 (Část 3.) . . . . .           | 225 |
| Hrbáček Josef, K problematice syntaktických vztahů<br>parataktických . . . . .                             | 181 |
| Jedlička Alois, Jazykové a jazykovědné zájmy<br>Karla Čapka . . . . .                                      | 6   |
| Kolářová Ivana, Slovesa říci, říkat jako ukazatelé<br>komunikačních funkcí a postojů . . . . .             | 22  |
| Kraus Jiří, Do nového ročníku Naší řeči . . . . .  | 1   |
| Kvítková Naděžda, K přesvědčovací funkci v textech<br>revolučního období po 17. listopadu 1989 . . . . .   | 199 |
| Matúšová Jana, Poznámka k morfologii pomístních jmen . . . . .   | 69  |
| Němec Igor, Nekulturní vztah k jazykové minulosti . . . . .  | 189 |
| Němec Igor, Z historie slov <i>československý</i> a <i>čechoslováci</i> . . . . .                          | 16  |
| Olivová-Nezbedová Libuše, Ke zpracování pomístních jmen<br>ve Slovníku pomístních jmen v Čechách . . . . . | 208 |
| Sedláček Miloslav, K vývoji jazykové kultury češtiny<br>v letech 1918—1945 . . . . .                       | 169 |
| Sochová Zdeňka, Blízké jazyky a konfrontační lexikografie . . . . .  | 124 |
| Stich Alexandr, O počátcích moderní spisovné češtiny . . . . .   | 57  |
| Šlangalová Věra, Zdrobněliny a opakování v dětské<br>poezii . . . . .                                      | 63  |
| Štícha František, Několik poznámek o jazyce<br>překladové prózy . . . . .                                  | 215 |
| Zimová Ludmila, K vyjadřování podmětu v textu . . . . .  | 75  |

## POSUDKY A ZPRÁVY

|  |     |
|--|-----|
| Bartošek Jaroslav, František Hladiš šedesátiletý<br>(Doc. PhDr. František Hladiš se narodil 1. 5. 1931) . . . . .                    | 158 |
| Bozděchová Ivana, Časopis Český jazyk a literatura —<br>39. a 40. ročník . . . . .   | 35  |
| Čechová Marie, Významné jubileum slovenské i české jazykovědy<br>(Prof. PhDr. Jozef Mistrik, DrSc., se narodil 2. 2. 1921) . . . . . | 148 |
| Čejka Mirek, Šedesátník Dušan Šlosar<br>(Prof. PhDr. Dušan Šlosar, CSc., se narodil 18. 11. 1930) . . . . .                          | 38  |
| Daneš František, Jiří Novotný sedmdesátiletý<br>(Prof. PhDr. Jiří Novotný, DrSc., se narodil 24. 12. 1921) . . . . .                 | 246 |

|  |     |
|--|-----|
| Hůlová Alena, Žánr bajky ve staré české literatuře<br>[J. Triška, <i>Předhusitské bajky</i> , Vyšehrad, Praha 1990]  | 244 |
| Hůrková Jiřina, Významné výročí českého fonetika<br>[Prof. PhDr. Milan Romportl, DrSc., se narodil 14. 5. 1921]  | 248 |
| Jaková Alena, Ludvík Pokorný (1911–1990)<br>[Doc. PhDr. Ludvík Pokorný zemřel 31. 8. 1990]   | 43  |
| Jančák Pavel, Monografie o mluvě hradecké mládeže<br>(B. Dejmek, <i>Běžně mluvený jazyk nejmladší generace<br/>Hradce Králové</i> , Rozpravy Pedagogické fakulty<br>v Hradci Králové, Hradec Králové 1987) | 27  |
| Kraus Jiří, Sto let od založení České akademie věd a umění<br>[Doc. PhDr. Hana Marešová zemřela 22. 2. 1991]   | 142 |
| Kroupová Libuše, Za Hanou Marešovou<br>(PhDr. Hana Marešová zemřela 22. 2. 1991)   | 251 |
| Lutterer Ivan, Jubilující Adolf Kamiš<br>[Doc. PhDr. Adolf Kamiš se narodil 10. 6. 1915]   | 154 |
| Macháčková Eva, Brněnský lingvistický sborník<br>( <i>Sborník prací filosofické fakulty brněnské university,<br/>řada jazykovědná A 36</i> , ročník 1988)  | 96  |
| Nebeská Iva, O některých činitelech dorozumivacího procesu<br>[J. Mistrík, <i>Výberová prednáška zo slovenského jazyka.<br/>Vektory komunikácie</i> , Bratislava 1990]                                     | 145 |
| Nekula Marek, Média komunikace<br>(Sb. <i>Gesprochene und geschriebene Kommunikation.<br/>Voraussetzungen und gesellschaftliche Funktionen</i> ,<br>Linguistica XVIII, UJČ ČSAV, Praha 1985)               | 103 |
| Polívková Alena, Jazyková poradna odpovídá<br>[M. Pisárčiková a kol.: <i>Jazyková poradňa odpovedá</i> ,<br>Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava 1988]   | 239 |
| Polívková Alena, Tisíciletá<br>[D. Šlosar, <i>Tisíciletá</i> , Horizont, Praha 1990]   | 95  |
| Ptáček Miroslav, K životnímu jubileu Blanky Borovičkové<br>[PhDr. Blanka Borovičková, CSc., se narodila 20. 5. 1926]   | 250 |
| Straková Vlasta, Pražská čeština v pohledu zahraniční<br>lingvistiky<br>[Ch. E. Townsend, <i>A Description of spoken Prague Czech</i> ,<br>Slavia Publishers, Inc., 1990]                                  | 241 |
| Škvorová Daniela, Bohemistický sborník z Amsterdamu<br>[Sb. <i>Czech Studies: Literature, Language, Culture</i> ,<br>Amsterdam 1990]   | 236 |
| Šlosar Dušan, Český dialektolog Jan Balhar<br>[PhDr. Jan Balhar, CSc., se narodil 12. 6. 1931]   | 104 |
| Štícha František, Knížka o češtině v USA<br>[K. Kučera, <i>Český jazyk v USA</i> , UK, Praha 1990]   | 234 |
| Štícha František, Za Jaromírem Spalem<br>[Doc. PhDr. Jaromír Spal, CSc., zemřel 20. 9. 1990]   | 42  |
| Tyl Zdeněk, Na okraj nového vydání Jungmannova slovníku<br>česko-německého<br>[J. Jungmann, <i>Slovník česko-německý, 1. díl</i> ,<br>Academia, Praha 1989]  | 30  |



|   |     |
|---|-----|
| Uher František, Jubileum Přemysla Hausera<br>(Doc. PhDr. Přemysl Hauser, CSc., se narodil 16. 4. 1921)  | 156 |
| Vlková Věra, Životní jubileum Marie Těšitelové<br>(PhDr. Marie Těšitelová, DrSc., se narodila 3. 4. 1921)   | 151 |
| Zelenková Nora, Kniha o francouzštině pro odborníky i širší<br>veřejnost<br>(H. Walterová, <i>Le français dans tous les sens</i> ,<br>nakladatelství R. Laffonta, Paříž 1988) | 98  |

#### DROBNOSTI

|  |
|--|
| Barvy karet (E. Macháčková) 53 — Expertní, expertizní (O. Martincová) 107 —<br><i>Fritování</i> (I. Svobodová) 49 — <i>Holocaust</i> (N. Svozilová) 162 — <i>Joule</i> (R. Buchte-<br>lová) 255 — Ke skloňování podst. jména <i>práce</i> (M. Sedláček) 47 — Kompas a<br>busola (E. Havlová) 45 — Nakupujeme v <i>diaprodejnách</i> (I. Bozděchová) 109 —<br>O hradech a zámcích (A. Polívková) 54 — O jménu <i>Inka</i> (Z. Salzmanna) 254 —<br>O psaní slova <i>Indián</i> (Z. Salzmanna) 106 — <i>Oštěpař</i> — <i>oštěpář</i> (O. Martincová — V.<br>Vlková) 50 — <i>Pisánská věž</i> (A. Polívková) 55 — Příjmení <i>Fišnar</i> (J. Povejšil)<br>161 — <i>Sponzor</i> (I. Svobodová) 52 — <i>Sympatizanti</i> a <i>azylanti</i> (O. Martincová) 163 —<br><i>Xeroxovat</i> — <i>xerovat</i> ? (F. Hladiš) 165 — Zvítězí přípona <i>-ák</i> ? (A. Polívková) 167. |
|--|

---

#### Redakční rada

DR. JAN BALHAR, CSC., DR. ZDENĚK HLAVSA, CSC.,  
DR. JAROSLAVA HLAVSOVÁ, CSC., DOC. DR. JOSEF HRBÁČEK, CSC.,  
DR. JIŘINA HŮRKOVÁ, CSC., UNIV. PROF. DR. ALOIS JEDLIČKA,  
UNIV. PROF. DR. MILAN JELÍNEK, CSC., DOC. DR. IVAN LUTTERER, CSC.,  
DR. EVA MACHÁČKOVÁ, CSC., DR. IGOR NĚMEC, DRSC.,  
DR. BĚLA POŠTOLKOVÁ, CSC., DOC. DR. ALEXANDR STICH, CSC.